

Technologické odporúčania pestovania repky

18.6.2013

Základy úspešného pestovania repky olejnej ozimnej

Bezpečné trhové zázemie a priaznivá výnosnosť podnietuje postovateľa čím ďalej viac k tomu, aby sa zvyšovaním inputov s väčšou starostlivosťou pridržali technológie vyššej úrovni a usilovali sa dosiahnuť vyrovnanejší a vypočítateľnejší výnos.

Úspešnosť pestovania určujú:

- Najlepšie genetické základy
- Podmienky prostredia (počasie, stav pôdy, geografická poloha)
- Technológie pestovania, starostlivosť, tzv. technologická disciplína

Vplyv na vývoj úrody (podľa dosavadných vedeckých výskumov a skúseností pestovania):

- 30% výber správnej odrody
- 20 - 40% vplyv podmienok prostredia, hlavne v extrémnych ročníkoch
- min. 40% vplyv technológie pestovania

To znamená, že svoje vedomosti a starostlivosť musíme vynaložiť na vyváženie a zmiernenie množstva vonkajších vplyvov, ktoré nie sme schopný usmerniť a správnymi odbornými rozhodnutiami eliminovať ich nepriaznivé dôsledky.

Kľúčové prvky technológií pestovania

1. Správny postup sejby - aby sme mohli na tom istom poli znovu zasiať repku, mali by uplynúť minimálne 4 roky a to aj v prípade odrôd a hybridov novej generácie, alebo zdravších, ako boli tie staršie. Predovšetkým v súčasnosti to stojí za uvažovanie, keďže oševná plocha repky, hlavne v prípade menších pestovateľov narastá. Aj napriek tak príťažlivým a lákavým hospodárskym výhodám sa nemôže nebrať ohľad na dodržiavanie týchto pravidiel. Repka je v našej oševnej štruktúre vynikajúcou predplodinou pre obilniny.

2. Nejdôležitejšou požiadavkou kultivácie pôdy je dobrý stav kultúr a rovnomerne hlboké, plné semenisko. Drobnosemenná repka má rada drobnozrnnú štruktúru pôdy. Naše doterajšie skúsenosti ukazujú, že repka sa s úspechom môže pestovať na zoraných pôdach, alebo z hľadiska hospodárnosti nákladov aj v sústave bez obracania, hlavne na kyprejších pôdach. V priebehu prípravy pôdy má mimoriadny význam zachovanie jej vlhkosti, teda kultivácie strniska, a okamžité uzatvorenie pôdy. Preto sa hovorí, že pri príprave pôdy pod repkou je nejdôležitejším pracovným strojom valec. Pre rýchle a rovnomerné klíčenie a vývoj je rozhodujúce kvalitné výsevné lôžko.

3. Vysokú náročnosť repky na **živiny** musíme uspokojovať racionálnymi a účinnými riešeniami, ktoré zároveň dbajú o ochranu životného prostredia. Náročnosť repky na dusík je vyslovene vysoká. Je vhodné nadávkovať dusík na jeseň maximálne do 15-20% a na jar nepretržite v tempe náročnosti rastliny, vo viacerých, ale aspoň vo dvoch stupňoch. K dosiahnutiu dnes už reálne plánovaného výnosu 3,5-4 tony musíme vysypať 150-180 kg dusíka. Keď je repka olejnatá rastlina, je náročná na fosfor a z dôvodu ochrany rastlín aj na draslík. Je teda nutné sa vyhnúť jednostrannému hnojeniu dusíkom a zvýšenú pozornosť venovať aj mezo- a mikroprvkom. V prvej rade zabezpečenie síry, horčíka a bóru, na kyselých pôdach a hnojenie vápnikom. Anglickí, francúzski a nemeckí poľnohospodári, ktorí dosahujú najlepšie výsledky, dávajú aspoň 40-50kg horčíka a 2-4 kg bóru na hektár. Bez toho zaostáva požadovaná tvorba kvetov, oplodnenia, tvorba šesúľ a odpovedajúce vyplnené semená.

4. Pri siatí repky používame moderné riadkovacie **sjacie stroje**, s ktorými sa u hybridov pri rovnomernom držaní hĺbky a pri žiadanom malom množstve osiva dá dosiahnuť presného vysiatia. V technológii siatia repky musíme revidovať svoju doterajšiu prax vzťahujúcu sa k času sejby a počtu semien na sietie. Siatie najnovších šlachtených odrôd s rýchlou počiatočou vitalitou, s vysokou schopnosťou rozvetvenia (hybridy) sa totiž môže namiesto zvyčajného času, konceom augusta až začiatkom septembra, posunúť do polovice septembra, prípadne najneskôr do tretej dekády septembra. Týmto môžeme zabrániť prílišnému podzimnému vyvinutiu a zvýšenému zimnému vyhynutiu. Rozhodne sa oplatí hybridy ošetriť už na jeseň regulátorom, ktorý stimuluje koreňový vývoj, čo skoro na jar môžeme zopakovať. Týmto podporíme vyvinutie bohatejšej kořenovej zostavy, hrubší koreňový krčok, čím zabezpečíme lepšie prezimovanie. Na jar reguláciou rastu získame nižšiu stonku, jej lepšiu pevnosť, väčšie rozvitnutie, priaznivý zdravotný stav a jednotné dozrievanie. Podľa skúseností z našich pokusov ošetrovania regulátorov, významne zmierňuje vplyv neskoršej doby siatia na zníženie výnosu. Doporučený výsevok u liniových odrôd je 500 - 700 tisíc semien na hektár, zatiaľ čo u hybridov je to 400 - 500 tisíc semien na hektár. Cieľová hustota po prezimovaní by mala dosahovať 40 - 60 rastlín na meter štvorcový v závislosti od typu odrody. Musíme mať na pamäti, že potenciálny výnos repky, prezentovaný počtom šesúľ, bočnými výhonkami a veľkosťou semena, vychádza zo správnych podmienok pestovateľskej plochy.

5. Ochrana rastlín - ničenie burín v hybridných porastoch repky s nižšou hustotou výsevu sa stalo predovšetkým v posledných rokoch dôležitým faktorom pri zabezpečovaní optimálnych podmienok pre vývoj rastliny. Doporučujeme, aby ste burinu likvidovali už na jeseň, hlavne pri siatí hybridnej repky. Iba tak sa dá zabezpečiť vylúčenie včasnej konkurencie buriny. Základom úspechu v zaistení dobrého zdravotného stavu repky je ochrana proti hmyzu, najmä proti "skočke" a larve piliarke repkovej v skorých fázach vývoja. V nasledujúcom období tiež starostlivo sledujeme zachovanie dobrého zdravotného stavu rastlín. V skorom jarnom období, so začínajúcimi sa zvyšujúcimi teplotami nad 10°C, musíme počítať s možným objavením hmyzu. Prvým škodcom je krytonos štvorzubý, ktorý dokáže takmer nepozorovane infikovať porast. Doporučuje sa proti nemu preventívny postrek. Proti blýskáčikovi repkovému, krytonosovi šesúľovému a "byľomor kelovému", ktorí sa objavujú na začiatku kvitnutia, sa môžeme brániť technológiami, ktoré v žiadnom prípade neohrozujú včely. Aj pri dodržaní potrebnej agrotechniky je väčšinou potrebné jedno jesenné a aspoň dve jarné insekticídne ošetrovanie repky. Pozornosť venovaná hubovým ochoreniam v našich podmienkach doteraz nemala zvláštny význam, avšak v niekoľkých letách bohatých na zrážky sa odhalilo nebezpečie húb aj u nás. Objavily sa závažné nákazy hubami Sclerotinia, Phoma a Alternaria, ktoré v západných krajinách väčšinou bohatých na zrážky, spôsobovali sústavne závažné straty na úrodách. Pre zaistenie bezpečnosti budúcej úrody musí časť technológii, predovšetkým v jarnom období bohatom na zrážky, tvoriť aspoň jedno jarné fungicídne ošetrovanie.

6. Desikácia, zber a skladovanie - ako posledná kapitola technológie, môže byť zdrojom zisku ale aj vážnych strát. Čím ďalej viac a častejšie sa musí počítať s umelým zrychľovaním dozrievania, tzv. desikáciou repky. Tu je dôležité predovšetkým zvolenie správneho času ošetrovania. Pri aplikácii desikačných prípravkov rôznych typov, ktoré máme k dispozícii, musíme v záujme dosiahnutia optimálneho účinku určite sledovať odporúčenia výrobcu. Prípravek Roundup Rapid, ktorý dostal povolenie aj na desikáciu repky, vykonáva preukázateľne šetrné a účinné sušenie v porastoch repky, preto jeho používanie rozhodne doporučujeme. Prípadnému vypadávaní semien sa

dá vyhnúť správne načasovaným zberom zrelého porastu a tiež vhodnými mechanizačnými prostriedkami. Môžeme si byť istý, že starostlivá technológia prinesie svoje ovocie, zabezpečí budúcu existenciu pestovateľov a možnosť ich ďalšieho rozvoja.